

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

1000 София.

Администрация: тел.: 02/930 49 57; факс: 02/980 76 32

ул. „Екзарх Йосиф“, № 12

Изх. № ВСС-495/19

Дата: 30 -07- 2021

ДО
АДМИНИСТРАТИВНИТЕ
РЪКОВОДИТЕЛИ НА:
АПЕЛАТИВНИТЕ СЪДИЛИЩА,
АПЕЛАТИВЕН СПЕЦИАЛИЗИРАН
НАКАЗАТЕЛЕН СЪД,
ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД,
СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД,
СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД,
ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА,
ВОЕННИТЕ СЪДИЛИЩА,
СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН
СЪД, РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА,
СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА АДМИНИСТРАТИВНИ
РЪКОВОДИТЕЛИ,

Приложени изпращам материалите по т.46 по Протокол № 15/28.07.2021,
г. от заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, за сведение.

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

ТИХОМИР ДИМИТРОВ

ДО
Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕДСТАВЛЯВАЩ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
регистрационен индекс	Дата
ВСС - 192/19	30-07-2021

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАГДАЛИНЧЕВ,

Във връзка с проведената дискусия в заседанието на Пленума на ВСС на 27.07.2021 г. по внесеното от председателя на ВКС становище от съдии на ВКС за работата на Единната информационна система на съдилищата, считам за необходимо, доколкото заседанията на пленума и на колегиите на съвета са публични, да бъдат уведомени всички останали 152 съдилища за проблемите при работата с ЕИСС на съдиите от ВКС и отговора от страна на разработчика на ЕИСС по всеки от посочените проблеми.

По горните съображения предлагам да разпоредите материалите по т. 46 от заседанието на Пленума на ВСС, проведено на 27.07.2021 г., а именно – становището на 69 съдии, в това число и командировани, заедно със становището на „Информационно обслужване“ АД, да бъдат изпратени за сведение на административните ръководители на всички останали 152 съдилища, работещи с ЕИСС.

30.07.2021 г.

Материалите по т. 46 б.
заседанията на ВСС от 27.07.2021 г. - 69
всички съдии, в това число и командировани,
заедно със становището на „Информационно обслужване“ АД,
да бъдат изпратени за сведение на административните
ръководители на всички останали 152 съдилища, работещи с ЕИСС.

ГЕРГАНА МУТАФОВА

член на ВСС и ръководител-проект,
оправомощена с решение на ВСС по
Протокол № 35/02.11.2017 г., т. 34

30.07.2021 г.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

ИЗХ. № **И-533**

Дата на регистриране: **27.07.21**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Регистрационен индекс	Дата
РСС-495/19	27-07-2021

ИЗХ. №.....

София, 21.07.2021 г.

ДО
проф. ЯНАКИ СТОИЛОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

УЛ. „СЛАВЯНСКА“ № 1
СОФИЯ- 1040

КОПИЕ:

Г-н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
ПРЕСТАВЛЯВАЩ
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
УЛ. "ЕКЗАРХ ЙОСИФ" № 12
ГР. СОФИЯ-1000

Относно: действащата ЕИСС

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТОИЛОВ,

Приложено, изпращаме Ви становището на съдии от Върховния касационен съд относно въведената от 1.06.2021 г. Единна информационна система на съдилищата във ВКС.

Приложение: съгласно текста.

ЛОЗАН ПАНОВ-
ПРЕДСЕДТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:

Защо е опасна за правосъдието новата ЕИСС

С настоящото становище съдии от Върховния касационен съд (ВКС) се обръщаме към Министъра на правосъдието (с оглед правомощията му по чл. 360б и чл. 360в от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и към цялата юридическа общност, за да предизвикаме дискусия, поради отказ от страна на Висшия съдебен съвет (ВСС) да откликне на огромното недоволство, което вече масово се надига сред съдиите от всички съдебни райони и всички инстанционни нива в страната по отношение на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), като негови членове твърдят, че **недобротото познаване на свършено новата концепция и широката мащабност на проекта** са причина за недоверието в проекта у съдии и служители, поради което е **необходимо да се положат усилия за усвояване на операциите и стъпките**, както и да се постигне освобождаване от рутинните нагласи към петте различни деловодни системи, по които съдилищата са работили досега, но които не са пригодени за електронно правосъдие.

Тази програма категорично не съответства на целите, поставени пред проекта, по който е изработена, а именно за осигуряване на достъпно електронно правосъдие, повишаване качеството на работата (тази цел напълно е пренебрегната) и оптимизиране работата на съдебните служители (постигнато е точно обратното – множество и безсмислено извършвани дейности в системата от служителите). Според поставената задача системата трябва да е единна, лесна за поддръжка и да освободи отделните органи на съдебната власт от финансовата тежест да поддържат отделни уеб-базирани системи, трябва да позволява лесно развитие в зависимост от появата на нови технологии, лесно добавяне на нови функционалности и да осигурява единна политика за достъп на гражданите до правосъдие, но към настоящия момент не е постигната нито една от тези цели.

Така наречената единна информационна система **нито е единна, нито е система**. Вместо същата да се създаде в услуга на всички ползватели се от нея и при спазване на всички устройствени и процесуални закони, разработилите я „специалисти“ на практика са създали недоносче, което не съответства на правилата, по които работи съдебната система.

При това същите тези „специалисти“ дори си позволяват да налагат свои правила в противовес на основните принципи, върху които е изградена съдебната система, защитени и в Конституцията на Република България (КРБ), която в своя чл. 117 предвижда, че *„Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата“*, както и че *„Съдебната власт е независима“*. Програмата не отчита обстоятелството, че в системата от правни гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите съдебните гаранции са най-висши, защото съдът в своята дейност следва да е независим и да е подчинен само на закона, а не на изискванията на неясен програмен продукт, който да може да изпълнява функцията на електронна среда, в която да се осъществява електронно правосъдие.

С тази „единна система“ се погавза на първо място именно независимостта на съдебната власт, тъй като съдиите, при изпълнение на своята правораздавателна дейност, вместо да се подчиняват на правилата, предписани им от закона, трябва да се подчинят на предписани им от софтуерни специалисти действия в една програма, в която всеки акт, който изготвят по същество, е достъпен за намеса в него от софтуерните „специалисти“, изготвили системата, но не и от съдията – член на състава,

освен за подпис. Тази „единна“ система не е разработена с цел да се улесни достъпът до съд на страните и по-бърза работа по придвижване на документите по делата, тъй като според нейните автори съдиите и служителите в съда трябва да са програмисти и да си „създават задачи“.

Поддържа се тезата, че съдебните актове ще са само електронни документи, но в същото време, за да се спази достъпността на правосъдието към настоящия момент – конституционен принцип, същите се изготвят и на хартиен носител, който също се подписва от съдиите, т.е. създават се два оригинала на един и същ съдебен акт (електронен и хартиен), като при това в електронния му вариант „наблюдаващи“ софтуерни специалисти могат да се намесят и със „свой вариант“ на редакция на съдържанието. И отново авторите на програмата са забравили, че съдът в своята дейност се ръководи от закона, а разпоредбата на чл. 102а ГПК предвижда, че съдът издава актовете и извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма при условията на ЗСВ, **освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин.** Системата напълно изключва този друг начин, но за сметка на това отново в нарушение на ал. 4 на същата разпоредба издаден в електронна форма акт на съда се възпроизвежда на хартиен носител, който има значение на официален препис, но се подписва от съдиите, постановили акта, като оригинал, а не се заверява от служител, овластен от ръководителя на съответния съд. И тогава възниква въпросът кой е „по-главният оригинал“ – поредно абсурдно положение.

Новите разпоредби на чл. 33, ал. 7 и 8, чл. 55, ал. 1, чл. 75, чл. 79, чл. 82, ал. 1, чл. 87, ал. 1, чл. 90, ал. 1, чл. 149, ал. 3, чл. 178, ал. 8-10, чл. 180, ал. 8 и 9, чл. 209, ал. 2, чл. 247, чл. 247а, чл. 310, ал. 1, чл. 311, ал. 2, чл. 320, чл. 322, чл. 340, ал. 2, чл. 350, ал. 3 и 4, чл. 351, ал. 3 и 4 и чл. 375 от Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/ не отменят досегашната писмена форма на съдебните актове, а с предвидените законодателни промени се предвижда само една **допълнителна възможност** за осъществяване на процесуални действия и в електронна форма. Затова и с новия чл. 247, чл. 1 НПК изрично се предвижда, че електронно дело се образува едва с поставяне на началото на съдебното производство като самостоятелна фаза от наказателния процес, а не с образуване на отделно съдебно дело пред конкретен съд. Когато не е образувано електронно дело още от самото начало на производството, съдебните актове по чл. 33 НПК, включително и присъдите, не могат да имат друга форма, различна от тази, по която се провежда съответното наказателно производство. Недопустимо е процесуално изготвените документи в съдебна фаза от наказателното производство да имат различна форма – в една част делото да бъде на хартиен носител, а само съдебните актове (вкл. и присъдите) да бъдат в електронна среда. Това разкъсва единството на наказателното производство и прави невъзможно запознаването на страните с делото – те нямат достъп до ЕИСС. Но, разбира се, и тези „подробности“ са се оказали пренебрегнати за разрешаване от „специалистите“, изготвили програмата, независимо че разпоредбата на чл. 360з от ЗСВ изисква само при извършване на процесуално действие, което поставя началото **на отделно производство**, да се образува електронно дело в информационната система на органа на съдебната власт, а не и когато производството не е започнало в електронна среда и то е единно, но продължава да се развива пред по-горна съдебна инстанция.

Поради недостатъците в програмата е наложително електронните подписи, когато съдиите са трима, да се полагат едновременно и въпреки това е възможно единият от трите подписа да „изчезне“, да „се счупи“ без обяснение от авторите на програмата защо това се случва, как да се поправи и къде „е отишъл“ вече положеният електронен подпис. Простото действие за подписване на готов съдебен акт без

програмата изисква няколко секунди, но за сметка на това в програмата, при необходимостта да се подпишат електронно трима съдии, действието отнема най-малко половин работен ден. Съвсем неизяснен пък остава въпросът как цялата тази процедура се осъществява при наличието и на съдебни заседатели в състава.

Именно специалистите, изготвили програмата, са „разпоредили“, че по отношение текста на подписан, но необявен акт е невъзможно да бъде извършена техническа корекция от съда, като това е позволено само на „наблюдаващите специалисти“ и поправка може да се извърши само ако те – **които не са част от съдебния състав, постановил акта, и въобще от съдебната система**, разрешат корекцията да бъде извършена, при това след отправяне на специална електронна молба. За авторите на програмата очевидно не съществува разпоредбата на чл. 246 от Гражданския процесуален кодекс /ГПК/, според която само след като обяви решението по делото, съдът не може сам да го отмени или измени. Тази програма е забранила по същество и приложението на чл. 247 и чл. 248 ГПК, които допускат поправка на фактическа грешка, допълване или тълкуване на вече постановен съдебен акт. При действието на ЕИСС, ако страната поиска поправка, допълване или тълкуване на вече постановения акт, ще получи и ново електронно дело, за да може отново всички да си „поставят множество задачи“, а не бързо да бъде постановена исканата корекция. Ако в досега действащите програми това ставаше с една стъпка, то новата система изисква множество такива: „задача“, „приеми задачата“, „разгледай задачата“, „нова задача“, „потвърди“ и т.н., което безспорно е ненужно и даже абсурдно. И всичко това е вярно дори само за една-единствена задача, а ако в рамките на деня те са повече, няма как да стигне времето на изпълняващия за изпълнението им в рамките на един работен ден по причини, които нямат нищо общо с правото и с личните му технически и юридически познания. Така единната информационна система се оказва „господар“ на процеса.

Съществува неписана забрана от същите тези създатели на програмата да се спазват и други разпоредби на ГПК, като например тази на чл. 213 ГПК, предвиждаща възможността да се обединяват дела за общо разглеждане. Ако делото бъде изпратено в друга инстанция за отстраняване на административни пропуски, при връщането му обратно системата изисква да се образува ново дело, да се разпредели отново на съответен състав, без при това по първото дело да е издаден какъвто и да било правораздавателен акт, пак в нарушение на законова разпоредба – чл. 360п 3СВ /в сила от 10.02.2017 г./, предвиждаща при обявяване на последващ акт, който е свързан с предходен акт на същия орган, връзката между двата акта да се отрази в регистъра, а не изкуствено да се създават множество нови дела.

Системата не позволява също така да се проследи какви видове дела по съответния текст на даден закон са постъпили в съда, да се проследи дали по отношение на дадена страна има образувани и други дела, както и да се проследят постъпили „серии“ дела в даден съд, с оглед изискването за точно и еднакво разрешаване на сходни спорове (чл. 124 КРБ). Тази „прогресивна“ програма не отчита и натовареността на отделните колегии, отделения, състави и съдии и е пречка да се постигне равномерна натовареност на съдиите (докато в досегашните програми, макар и несъвършени, това е възможно).

Напълно неясно е и **защо в системата са поставени в отделни стъпки мотивите и диспозитивът на иначе единния и неделим съдебен акт**, в нарушение на всички процесуални принципи.

Без да се следва никаква логическа последователност, написана саморъчно молба от страна по делото до съда, като се сканира, поставя началото на множество задачи към служители и съдии в т.нар. единна система, след което на страната отново трябва да се изпрати хартиен документ, като при това десетки служители в

продължение на часове са работили „задачи“ в единната система по една-единствена молба, което излишно ги натоварва и намалява ефективността на тяхната работа, а и създава усещането, че процесът се забавя умишлено.

На същите тези „специалисти“ при създаването на програмата очевидно не им е било ясно, че по много от делата съдът бива сезиран със саморъчно написани молби, като например от страна с искане да се допусне безплатна правна помощ по вече образувано дело, но в ЕИСС ще се постави начало на ново такова, след което съдии и служители, като направят стотици „стъпки“, отваряйки и затваряйки различни „страници“ в системата, приемайки и изпращайки си „задачи“ в нея, пак на хартиен носител трябва да изпратят крайния акт на Бюрото за правна помощ, откъдето отново на хартиен носител ще се върне актът, с който се посочва кой адвокат е определен за осъществяване на правната помощ, и пак след множество „задачи“ този адвокат евентуално ще се окаже пълномощник на страната, но по ново електронно дело. И всичко това при ясната разпоредба на чл. 360ж ЗСВ, според която изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, се въвеждат в информационната система на органите на съдебната власт чрез снемане на електронен образ във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им, като пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания оригинал, както и на въведената електронна информация, се удостоверяват от служители, определени от административния ръководител на органа на съдебната власт, като удостоверяването се извършва **чрез полагане на подпис на служителя върху хартиения носител**, а на въведените електронни образи – чрез подписването им с електронен подпис на служителя, т.е. видно е, че законът предполага всичко това да представлява една „стъпка“ в информационната система, а не десетки и дори стотици „програмни задачи“, водещи до образуването на множество изкуствено създадени дела.

Изготвянето и изпращането на съобщения и призовки до страните, издаването на удостоверения, съпроводителни писма и особено издаването на преписи от приложени по делото документи изисква служителите да си създават множество „задачи“, да си ги „приемат и изпълняват“, да „поставят задача и на съдията“ – да разпорежи или откаже издаването им, и едва след няколко дни или дори седмици евентуално да се предостави поисканият документ на страната, отново на хартия, тъй като **за нея не съществува законово задължение да посочи и въобще да разполага с електронен адрес**.

Не е съобразено и обстоятелството, че в НПК е регламентирано, че връчването на призовки, съобщения и книжа на обвиняем и на защитник в съдебната фаза **може** да се извършва по електронен път с тяхно съгласие, когато са посочили електронни адреси, а съгласието може да бъде оттеглено по всяко време, т.е. отново **липсва задължително електронно призоваване и съобщаване**.

И, разбира се, отново е пренебрегната законова разпоредба – чл. 360в, ал. 2 ЗСВ, предвиждаща, че **Единният портал за електронно правосъдие**, а не ЕИСС (която според чл. 360б ЗСВ е само информационна система), е тази система, чрез която се осигурява възможност за: **заявяване на извършването на удостоверителни изявления в електронна форма, извършване на процесуални действия в електронна форма, връчване на съобщения и призовки и достъп до поддържаните от органите на съдебната власт електронни дела и публични регистри**.

Няма обяснение защо в този случай отново се забравя какво предвижда законът – чл. 102д и 102е ГПК, а именно, че **само за постъпил електронен документ в информационната система** потвърждението се изпраща на електрония адрес за връчване на страната, както и че всички процесуални действия на страните **може** да се извършват в електронна форма, освен ако поради естеството им това е невъзможно

или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин (последната възможност не съществува в ЕИСС, т.е. съдът трябва постоянно да нарушава закона „по заповед“ на авторите на програмата и със съгласието на възложителя). Недопустимо е между кориците на хартиено дело да липсва постановената присъда на хартиен носител, носеща подписите на съдебния състав, а да бъде поставен документ от електронния вариант на въведена в ЕИСС присъда. **Липсата на саморъчно подписан съдебен акт по хартиено дело представлява съществено процесуално нарушение по чл. 348, ал. 3, т. 2 НПК.**

Няма отговор и на въпроса, след като един акт е създаден и обявен като електронен документ (след многодневно „създаване на задачи“ в системата, вместо да се извършва дейност по правораздаване) бъде връчен на страната на хартиен носител, защото тя не е длъжна да посочи електронен адрес, от който момент следва да се приеме, че последната е получила документа, като е ноторно известно, че пропускането на някои срокове води до загубване на права.

Авторите на програмата са пропуснали да съобразят и разпоредбата на чл. 150 ГПК (идентична по съдържание разпоредба има и в НПК – чл. 311), според която за разглеждането на делото се съставя протокол, в който се вписват мястото и времето на заседанието, съставът на съда, името на секретаря, явилите се страни и техните представители, същността на изявленията, исканията и изказванията на страните, представените писмени доказателства, показанията на свидетелите и на другите лица по делото и констатациите и определенията на съда, протоколът се съставя под диктовката на председателя, като се предоставя на разположение на страните в тридневен срок от заседанието и се подписва от председателя и от секретаря, т.е. **няма как да има характеристика на електронен документ** по смисъла на Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и следва логичният въпрос – защо тогава ще се подписва с електронен подпис.

В програмата са пренебрегнали и разпоредбата на чл. 234 ГПК, според която за всяка спогодба, която не противоречи на закона и на добрите нрави, се съставя протокол, който се одобрява от съда и се подписва от него и от страните, като съдебната спогодба има значението на влязло в сила решение и не подлежи на обжалване пред по-горен съд. Това право на страните отново е напълно „заличено“ от процеса по силата на ЕИСС, тъй като за програмата не съществува съдебният протокол, който се изготвя в залата на хартиен носител, а и **страните нямат задължение да се явят „въоръжени“ с електронен подпис в съдебно заседание.** Същите проблеми възникват и при приложението на разпоредбата на чл. 382 НПК, т.е. при одобряване на споразумение от наказателния съд, с което се прекратява производството по делото.

При следване на задачите в ЕИСС по същество **не може да се проведе и производство по определяне на срок при бавност** – чл. 255 – 257 ГПК, тъй като страната, която сезира съда, не е длъжна да извърва това процесуално действие чрез електронен документ, нито пък е предвидено как молбата ѝ да бъде разгледана от по-горния съд.

В ЕИСС съществува опция за издаване на електронен изпълнителен лист, като изработилите я специалисти изобщо не са се съобразили с факта, че съобразно действащите процесуални права електронна система за съдебно изпълнение все още не съществува и изпълнителният лист следва да бъде издаден на хартиен носител в единствен екземпляр (чл.408 , чл.409, ал.1 , чл.416 и чл.418, ал.2 и 5 ГПК). Предоставеният за ползване на съдебната власт продукт отново не се интересува от законовото изискване правото на принудително изпълнение да се удостоверява пред изпълнителния орган с изпълнителен лист на хартиен носител (чл.426 , ал.1 и чл.428, ал.1 ГПК).

Във ВКС системата изобщо не отчита необходимостта по всяко време да могат да се проследят влезите в сила съдебни актове на други състави по ключови думи, което не позволява проследяването и уеднаквяването на практиката и в частност проследяването на постановените решения по чл. 290 ГПК, с които вече е дадено разрешение по редица въпроси, а това е необходимо, за да се прецени дали дадено обжалвано въззивно решение да бъде допуснато до касационен контрол. При това, ако дадено дело бъде допуснато до касационен контрол, съдията-докладчик, вместо да използва същото време за работа по повече дела, отново трябва „да стане програмист“ и да си „създаде задача“ – как вече приключило според системата дело (тъй като по него има постановен акт – определение за допускане до касация) да бъде „съживено“, за да може да се отрази в същата тази „свършена система“, че ще бъде проведено открито съдебно заседание, като след провеждането му и след множество нови „задачи“ на съдията да се позволи да качи и съдебния протокол, подписан отново и с електронен подпис, и на хартия, а като делото бъде решено по същество, да бъде обявен и крайният акт, отново след продължителна „разходка“ в системата между съдии и служители.

Налице е безпорядък и във връзка с виртуалното създаване на закрити заседания и прогнозни часове за тяхното провеждане (напълно ненужни в работата на съда). Съществува неяснота по формирането на съдебните състави за закритите заседания в наказателна колегия предвид спецификата на произнасянето по тях. Липсва яснота по механизма за създаване и обявяване на някои актове по движение на делата, но и на такива, свързани с решаване на делата по същество.

Няма и яснота по отношение на това как ВКС ще образува съответни дела и ще се произнася при вземане на решения от Пленума (например за да се даде становище по дело на Конституционния съд), по тълкувателните си дела (дейност, която е от съществено значение за уеднаквяване на практиката), нито по дела, изискващи образуване на смесени състави съобразно разпоредбата на чл. 63, ал. 9 ЗСВ със съдии от Върховния административен съд (ВАС) които, за тяхна голяма радост и за радост на страните по административни дела, не са част от тази напълно непригодна за работа система, като последната (отново в противоречие със закона) не допуска като възможност да последните да бъдат „включени“ в състава, който ще разгледа спора, по който е образувано дело по спор за подведомственост във ВКС.

Буди пълно недоумение и фактът, че дела, които не са започнали като електронни – за отмяна на арбитражни решения по Закона за международния търговски арбитраж, по дисциплинарни производства по Закона за частните съдебни изпълнители и по вписвания по Закона за адвокатурата, внезапно ще се трансформират в електронни такива пред ВКС, но, разбира се, по тези проблеми авторите на тази „иновационна“ система отново мълчат, при това при наличието на съществуваща разпоредба в чл. 360з, ал. 2 ЗСВ (в сила от 31.12.2020 г.), съгласно която електронното дело е съвкупност от свързани електронни записи в информационната система на **органа на съдебната власт**, а не и на други органи, извън тази власт. Но за сметка на това готов и подписан съдебен акт на хартиен носител може да не бъде обявен в ЕИСС, поради множеството „грешки“ в системата, свързани с подписването му с електронни подписи. **Налице е съществено несъответствие на основни положения в системата с актуалната законова рамка. Липсва ясен алгоритъм за подписване на актове, по които има особено мнение, както и хипотеза, при която докладчикът е на особено мнение и на основание чл. 33, ал. 5 НПК мотивите се изготвят от друг член на състава.** Още по-голям хаос създава иначе лесното и бързо за осъществяване процесуално действие по отвод на член от състава от разглеждането на конкретно дело.

Възникват множество затруднения и при насрочването на делата от председателите на отделения, тъй като при подписване на разпореждането за

насрочване „задачата“ не се приключва сама, а и при това няма удобен достъп до календар с графика на заседанията.

Не следва да се подценява и обстоятелството, че **въведените бланки са некомпетентно изготвени** и например дело, образувано по молба за отмяна, се отразява като касационно такова (т.е. **производствата по чл. 303 и сл. ГПК не съществуват към настоящия момент в ЕИСС**), изписват се главни букви там, където трябва да са малки, и др., като това са само някои от потвържденията, че **тази система е изградена изцяло в разрез с изискванията на устройствените и процесуални закони, регулиращи съдебната система**. Сериозни проблеми има и при форматирането: разместване на текста; прекалено големи разстояния между редовете; при поставяне на текст се появяват символи („-“, „X“), както и интервали между отделните букви, които не са нанасяни на текстовия редактор от съответния служител, но се визуализират при пренасянето (поставянето) им от текстовия редактор WORD в ЕИСС дори и в случаите, в които е избрана опцията „запазване на форматирането“. Поради непригодността на програмата при пренасянето на текста от текстовия редактор WORD в ЕИСС се появяват и странни и недопустими за официален текст символи като „□“, каквито не са използвани в създадения от съдията текст.

За изпълнение разпоредбата на чл. 360л ЗСВ (в сила от 09.08.2016 г.), която следва да е добре известна на авторите на системата, предвиждаща органите на съдебната власт да обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условия на оперативна съвместимост и информационна сигурност, не съществува дори и намек в одобрената от ВСС към момента ЕИСС.

Така разработената система не позволява и на адвокатите да правят справки по делата, освен със заявка по всяко отделно дело, която трябва да бъде одобрена от съдия със „задача“ в системата, отново с множество стъпки, въпреки разпоредбата на чл. 31, ал. 1 от Закона за адвокатурата, регламентираща достъп на адвоката до всички дела, само въз основа на качеството му адвокат, удостоверено чрез представяне на съответна карта.

За страна по делото пък създателите на програмата са изключили възможността да се справи, ако не е софтуерен специалист. Участващите в наказателното производство страни дори нямат достъп до ЕИСС и техните права са сериозно накърнени, независимо че чл. 360р и чл. 360с ЗСВ изискват обявяването да се извършва чрез последователното въвеждане в регистъра на съдържащите се в съответния акт данни, като **достъп до обявените в регистъра актове имат участниците в производството и оправомощени от тях или по закон лица**. Съгласно чл. 122, ал. 1 КРБ физическите и юридическите лица имат право на защита във всички стадии на процеса. Правото на защита се упражнява по ред, определен със закон, като правото на защита, в частност правото на достъп до съд, обаче няма абстрактно съдържание. Конституцията изрично го свързва с накърняването на субективни права и законни интереси. Ако от стесняването на правните възможности спрямо определени участници в съдебното производство произтича засягане на техните права и законни интереси, може да се постави и въпросът за неоправдано ограничаване на конституционните им права. Нарушаването на процесуалните права на участниците в наказателния процес представлява също така и **основание за отмяна на съдебния акт и връщане на делото за отстраняване на нарушението** – чл. 348, ал. 3, т. 1 НПК.

Неясно кой „специалист“ е решил, че ролята на съдията е да работи с „програмни продукти“, да създава и изпълнява електронни „задачи“, да следи за наличие на „знаменца“ и други странни знаци в компютъра си ежеминутно, вместо да изпълнява служебните си задължения, възложени му от Конституцията

и ЗСВ, а именно да правораздава. На практика в тежест на съдии и служители се възлагат нови технически задължения, което сериозно затруднява правораздавателната дейност, изискваща да се прилагат точно законите и да се осигуряват правни гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите.

Не на последно място, така създаденият софтуер е некачествен, тромав, блокира работата на компютрите и ако в периода, в който съдията изготвя акта си, същият има нужда да ползва правно-информационна система, това не му е „позволено“ от създателите на програмата, защото „свършената“ ЕИСС се изключва и след като съдията е прочел релевантните текстове от закона и съдебната практика, трябва отново с поредица от стъпки да се върне към изготвяния акт.

При това всички опити от страна на съдии от всички инстанции да посочат на ВСС проблемите и да потърсят помощ същите да бъдат разрешени **преди въвеждането в действие на системата**, за да не се намалява бързината и влошава качеството на правосъдието и да не се накърняват правата на страните, са подминавани с обяснението, че системата в бъдеще щяла да бъде подобрена. Само че колегите юристи от ВСС очевидно са забравили, че Законът за задълженията и договорите в разпоредбата на чл. 265, ал. 2 предвижда, че ако при извършване на работата изпълнителят се е отклонил от поръчката и ако **отклонението от поръчката или недостатъците са толкова съществени, че работата е негодна за нейното договорно или обикновено предназначение, поръчващият може да развали договора**, а не необосновано да оправдава изпълнителя за неизпълнението му с абсурдния аргумент че изработеното щяло да стане „полезно“ след време. Лишено от каквато и да било опора в закона е и решението на ВСС при отстраняването на така наречените „грешки“ изпълнителят да бъде „поканен“ отново, **като необосновано дори му бъде заплатено допълнително възнаграждение** за това, че самият той очевидно не е изпълнил качествено възложената му работа.

Като съзнаваме, че това е само малка част от множеството проблеми, които са пренебрегнати от възложителя и очевидно не могат да бъдат отстранени от този изпълнител, смятаме, че ЕИСС не само не води до по-бързо и качествено електронно правораздаване, но връща съдебната власт години назад – бавна, некачествена и най-вече безсмислена система, която не е подчинена на основната цел при създаването ѝ – да съдейства за извършването на цялостна реформа в съдебната система, което да доведе до по-бързо и ефективно правосъдие, а оттам и до по-пълноценно усещане за справедливост в обществото.

„Законът, ако не съвсем мъртъв, то поне е много сух, ако съдията не вложи макар и малка част от себе си, от своя ум, от своята личност. Не е истински съдия оня, който като автомат изпълнява своята роля на раздаване на правосъдие. Писаният, мъртъв закон, без живия, следващ развитието на живота съдия, не може да съществува. Безличното, механично правосъдие не е правосъдие“ – проф. Алфред Мартин, бележит швейцарски юрист от началото на 20-ти век.

Гражданска колегия

ПОДПИСИ:

В. Райчев

Света Хитинова

Велислав Павков

Зоя Атанасова

Борис Ушев

Ушето Банаров

Розинка Янчева

Пергана Никова

Филип Владимиров

Антон Соколов

Евгения Делатина

Не смеете да се издигате над
народния съюз!

Стефан Николов

Майс Ручка

Теодора Пролева

Григори Василев

Александър Ценов

Эмиль Тонев

Драгомир Драгошев

Ваня Ангелов - не във вестника

Маргарита Георгиева -

Димитър Попов

Генерал Ангелов

Любка Андринова

Веселка Марева

Боян Цонев

Юлия Кочев

За Десислава Николова

Василка Кемелов

Мария Младова

Дателена Ситковска

Светла Бурджикова

Здравка Мърванова

Светлана Кемелова

Алишан Алишанов

Катерина Маринова

Бонка Демева

Маргарита Соколова -

Снежана Ценева -

Болгобина Тенчева

Емилия Донкова -

Мария Петрова

Тювелев. Хуноцелев -

Търговска колегия

ПОДПИСИ:

1. - Емил А. Марков
- Глеиз Хорозова
- Евгений Стайков

Борис Цонков
Тяна Върбанова

Георги Хобрев
/командирова екипа/
Марина Нелев
/командирова екипа/

Мина Митрова

Борис Бонев

Наказателна колегия

ПОДПИСИ:

Галина Захарова
Лара Маданова
Румен Петров

Табия Митрева

Галина Люнева

Мица Топузова

Антоанейс Ванев

Залими Итанисва

Димитър Ангелов

Теофоре

Мая Црчева

Марица Петрова

Венета Младенова

Милена Калева

Ружена Керанова

Борян Конева

Марш Милора Лавова -

Тарих Саенцине Гроздице

Баз Актенте Ргун аорт

Грмкомс Агрозес Мухов

ВЪРХОВЕН СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Информационен индекс	Дата
BCC - 495/19	28-07-2021

ИНФОРМАЦИОННО
ОБСЛУЖВАНЕ

Изх. №
11-00-236-1/28.07.2021
София

ДО

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ГР. СОФИЯ, УЛ. „ЕКЗАРХ ЙОСИФ“ № 12

НА ВНИМАНИЕТО НА:

Г-Н БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ
РЕДСТАВЛЯВАЩ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОПШЕ ДО:

Г-ЖА ГЕРГАНА НАЙДЕНОВА МУТАФОВА
ЧЛЕН НА ВСС И РЪКОВОДИТЕЛ НА ПРОЕКТ,
ОПРАВОМОЩЕНА С РЕШЕНИЕ НА ПЛЕНУМА НА
ВСС, ПРОТОКОЛ 35/02.11.2017 Г., Т. 34.1.

Г-ЖА ВЕРОНИКА ИМОВА
ЧЛЕН НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МАГДАЛИНЧЕВ,

Във връзка с Ваше писмо №BCC-495/19 от 27.07.2021 г. по отношение на получено писмо от г-н Лозан Панов, председател на Върховния касационен съд, приложено Ви изпращаме коментари на „Информационно обслужване“ АД по становището на съдии от ВКС.

Оставаме на разположение при необходимост от допълнително обсъждане и заявяваме готовност за включване в дискусиата на пленума при обсъждането на становището и коментарите по него.

Ivaylo
Borisov
Filipov

Digitally signed by
Ivaylo Borisov Filipov
Date: 2021.07.28
09:48:29 +03'00'

ИВАЙЛО ФИЛИПОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
„ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ“ АД

Коментар на „Информационно обслужване“ АД по становището на съдии от ВКС

Една от основните цели на ЕИСС е да осигури публичност, прозрачност, проследимост, каквито са гарантирани системата при управление на съдебните дела. Тя предоставя оптимизирано и надеждно управление на делата по електронен път с гарантиране на необходимата информационна сигурност за защита на информацията, обработвана и обменяна от органите на съдебната власт, както и осигуряване на оперативно съвместим обмен с други органи на съдебната власт, използващи информационни системи.

От страна на „Информационно обслужване“ АД са положени много усилия при последващи обучения на служители и магистрати от ВКС, извън рамките на договора с ВСС и без допълнително заплащане с цел да се подпомогне процеса на адаптиране на работата с новата информационна система, да се направи прехода по-лесен и потребителите да са наясно, че могат да разчитат на екипа на ИО АД при необходимост от съдействие.

От наша страна, на място във ВКС са преминали през обучения 344 потребители през 2020 година и 126 през 2021 година. За нито едно от тези обучения, не е заплатено нито от ВКС, нито от ВСС. Тези обучения са проведени извън рамките на договора и на добра воля от страна на Компанията.

Екип от 10 служителите на „Информационно обслужване“ АД, в това число и ръководителя на проекта от страна на ИО АД е бил на място в сградата на ВКС при възобновяване на работата със системата всеки ден от 08:00 – 17:30 всеки ден за период от 3 пълни седмици.

Екипите бяха добре посрещнати и настанени от служителите на ВКС и винаги на тяхно разположение в случай на необходимост. Разяснявани са стъпките в детайли, оказвано е съдействие при необходимост, създадена е нормална работна атмосфера и сигурност на служителите при работа със информационната система.

Обръщаме внимание, че в работната група при стартиране на проекта е имало представители от страна на ВКС. От тяхна страна в изпълнението на Дейност 2 по проекта, при обсъждане на функционалните изисквания към системата и изготвяне на Системен проект не са постъпили изисквания за функционалности, специфични за ВКС и не са идентифицирани липсващи процеси, обезпечаващи работата на ВКС.

Едва в етап на Гаранционна поддръжка, във връзка със спецификата на работата във ВКС, са изготвени и предоставени на Изпълнителя 3 броя заявки за промяна в ЕИСС съгласно „Процедура за управление на заявки за промяна на ЕИСС“, в рамките на дейностите по гаранционна поддръжка, за които Възложителят (ВСС) не дължи допълнително заплащане на ИО АД.

След надлежно възлагане са реализирани и предоставени 3 броя заявки за промяна съответно Заявка за промяна №1 „Управление на работния поток за образуване и насрочване на дела от Председател отделение във ВКС“, Заявка за промяна №2 „Случайно разпределение на съставите в Наказателна колегия на ВКС“ и заявка за промяна №3 „Призоваване с Държавен вестник на страните по дела на ВКС“.

Заявките са реализирани, предоставени и демонстрирани в срок без да има изискване за демонстрация в рамките на одобрената от ВСС „Процедура за управление на заявки за промяна на ЕИСС“.

Демонстрациите се направени от Изпълнителя с цел правилно разбиране и улесняване на процеса по тестване на заявките. Изготвени и предоставени за Инструкции за потребителя за новите функционалности с детайлно описание и приложени екранни снимки.

Непонятно за нас е как и защо без да са провеждани разговори с екипа по изпълнение на проекта, както и 60 дни след възобновяване на работата на ВКС с ЕИСС, се изпраща писмо, което дискредитира работата на информационната система и името на Компанията в публичното пространство!

„Информационно обслужване“ АД и екипа по изпълнение винаги е бил на разположение за срещи и обсъждане на нужди от оптимизация, предстоящи промени в нормативната уредба и консултации по работата със софтуерния продукт.

Компанията разполага с голям екип от експерти, които са винаги на разположение да съдействат с указания за работата с информационната система по телефон, е-мейл или на място в съдилищата.

Показателно за работата на ВКС в периода е 01.06 – 27.07.2021 г. са и данните от статистиката в системата.

- Регистрирани документи – 3 129;
- Образувани дела – 1 644;
- Създадени (проведени и насрочени) заседания – 1 295 ;
- Постановени съдебни актове – 345;
- Образувани дела за разглеждане от смесен състав на ВКС и ВАС – 4 броя;
- Постановени актове от смесен състав на ВКС и ВАС – 1 брой (финализиращ акт).

Статистиката е показателна за това, че работата във ВКС се осъществява успешно и ритмично. Показателно е и че за този период в Системата за съобщаване на инциденти са регистрирани само 12 заявки, 30 % от които са свързани с добавяне на нови шифри за образуване на дела и промяна в наименования на номенклатурни стойности.

На следващите страници е представено експертното становище на ИО АД, като разработчик на ЕИСС, по направените коментари и констатации от съдии на ВКС.

*“С настоящото становище съдии от Върховния касационен съд (ВКС) се обръщаме към Министъра на правосъдието (с оглед правомощията му по чл. 360б и чл. 360в от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и към цялата юридическа общност, за да предизвикаме дискусия, поради отказ от страна на Висшия съдебен съвет (ВСС) да откликне на огромното недоволство, което вече масово се надига сред съдиите от всички съдебни райони и всички инстанционни нива в страната по отношение на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), като негови членове твърдят, че **недобротото познаване на свършено новата концепция и широката мащабност на проекта са причина за недоверието в проекта у съдии и служители, поради което е необходимо да се положат усилия за усвояване на операциите и стъпките**, както и да се постигне освобождаване от рутинните нагласи към петте различни деловодни системи, по които съдилищата са работили досега, но които не са пригодени за електронно правосъдие.*

Тази програма категорично не съответства на целите, поставени пред проекта, по който е изработена, а именно за осигуряване на достъпно електронно правосъдие, повишаване качеството на работата (тази цел напълно е пренебрегната) и оптимизиране работата на съдебните служители (постигнато е точно обратното – множество и безсмислено извършвани дейности в

системата от служителите). Според поставената задача системата трябва да е единна, лесна за поддръжка и да освободи отделните органи на съдебната власт от финансовата тежест да поддържат отделни уеб-базирани системи, трябва да позволява лесно развитие в зависимост от появата на нови технологии, лесно добавяне на нови функционалности и да осигурява единна политика за достъп на гражданите до правосъдие, но към настоящия момент не е постигната нито една от тези цели.“

Коментар: Съгласно специфичните цели на проекта (като под проект следва да се разбира само и единствено договорът за разработване на ЕИСС) от ТС на Възложителя: „На следващо място с въвеждането на Единна информационна система на съдилищата и внедряването ѝ във всички съдилища и произтичащите от това особености, ще се даде възможност за качествено управление на дела по електронен път, значително оптимизиране работата на съдилищата и продължаване на стъпките към реализацията на ефективно електронно правосъдие, при спазване на основните принципи за достъпност, прозрачност, еднократно събиране на данните, защита на личните данни, повишаване на бързината и качеството на обслужване, както и улеснен достъп до обществена информация.“

- възможност за качествено управление на дела по електронен път – **постигната специфична цел**, ЕИСС обезпечава всички работни процеси за управление на делата по електронен път;
- значително оптимизиране работата на съдилищата – **постигната специфична цел**, ЕИСС предоставя условия за еднократното въвеждане на информация и дигитализиране на хартиените папки за последващо използване в горни инстанции, чрез което се оптимизира значително работата на съдилищата;
- продължаване на стъпките към реализацията на ефективно електронно правосъдие – **постигната специфична цел**, след въвеждане на ЕИСС се е удвоил достъпът на граждани до информация за съдебни дела чрез публикуване на делата в ЕПЕП и ЦУБИПСА;
- спазване на основните принципи за достъпност, прозрачност, еднократно събиране на данните, защита на личните данни, повишаване на бързината и качеството на обслужване, както и улеснен достъп до обществена информация – **постигната специфична цел**, ЕИСС осигурява достъпност и публичност чрез публикуване на всички дела, независимо, обективно, автоматизирано в ЕПЕП, гарантира еднократно събиране на информация и предоставя възможност за преизползване от други инстанции и за целите на други дела; предоставя възможност за повишаване на бързината и качеството на обслужване, тъй като всеки гражданин може да получи информация по достъпен начин, независимо в кой съд се намира делото му, включително онлайн, чрез което се гарантира и улеснен достъп до обществена информация.

„Така наречената единна информационна система **нито е единна, нито е система**. Вместо същата да се създаде в услуга на всички ползващи се от нея и при спазване на всички устройствени и процесуални закони, разработилите я „специалисти“ на практика са създали недоносче, което не съответства на правилата, по които работи съдебната система.“

Коментар: Определение за информационна система – комбинацията от информационни технологии и действията на хората, които ги прилагат за управлението на процеси, вземане на решения и др. с помощта на компютърни системи.

Единна – единна в рамките на съдебната система за използване от 153-те съдилища в обхвата на проекта.

Следва да се обърне специално внимание на определението за информационна система, което включва и действията на хората. Без хората да изпълняват действия в софтуерния продукт правилно, няма как да се произведе желания резултат.

„При това същите тези „специалисти“ дори си позволяват да налагат свои правила в противовес на основните принципи, върху които е изградена съдебната система, защитени и в Конституцията на Република България (КРБ), която в своя чл. 117 предвижда, че „Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата“, както и че „Съдебната власт е независима“. Програмата не отчита обстоятелството, че в системата от правни гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите съдебните гаранции са най-висши, защото съдът в своята дейност следва да е независим и да е подчинен само на закона, а не на изискванията на неясен програмен продукт, който да може да изпълнява функцията на електронна среда, в която да се осъществява електронно правосъдие.“

Коментар: Разработчикът на ИС не изпълнява никакви действия в софтуерния продукт, който освен това е само инструмент за управление на работни процеси. ИС не взима решения вместо потребителя, а само отразява резултат от неговите действия. ЕИСС не е разработена като изкуствен интелект. Под изкуствен интелект следва да се разбира „способността на една машина да демонстрира способности, присъщи за хората - да разсъждава, да се учи, да планира или да твори.“, каквито характеристики ЕИСС не притежава и не е заложено съгласно ТС на Възложителя да притежава.

„С тази „единна система“ се погазва на първо място именно независимостта на съдебната власт, тъй като съдиите, при изпълнение на своята правораздавателна дейност, вместо да се подчиняват на правилата, предписани им от закона, трябва да се подчинят на предписани им от софтуерни специалисти действия в една програма, в която всеки акт, който изготвят по същество, е достъпен за намеса в него от софтуерните „специалисти“, изготвили системата, но не и от съдията – член на състава, освен за подпис. Тази „единна“ система не е разработена с цел да се улесни достъпът до съд на страните и по-бърза работа по придвижване на документите по делата, тъй като според нейните автори съдиите и служителите в съда трябва да са програмисти и да си „създават задачи“.“

Коментар: Невярно твърдение. В ЕИСС достъп до съдебен акт има само изготвилите го потребител и членовете на състава, които имат право да се намесят чрез промени в съдържанието и да го подпишат. Никой освен създателя на съдебния акт и членовете на състава нямат достъп до него до неговото постановяване.

„Поддържа се тезата, че съдебните актове ще са само електронни документи, но в същото време, за да се спази достъпността на правосъдието към настоящия момент – конституционен принцип, същите се изготвят и на хартиен носител, който също се подписва от съдиите, т.е. създават се два оригинала на един и същ съдебен акт (електронен и хартиен), като при това в електронния му вариант „наблюдаващи“ софтуерни специалисти могат да се намесят и със „свой вариант“ на редакция на съдържанието.“

Коментар: Решението за успоредно изготвяне на електронен документ, който в ЕИСС е в съответствие както с процесуалните закони, така и със ЗЕДЕУУ и ЗСВ, и изготвяне и подписване на съдебен акт на хартиен носител е изцяло организационен въпрос и няма отношение към разработената ЕИСС. По отношение на втората част от становището, валиден е предходния коментар.

„И отново авторите на програмата са забравили, че съдът в своята дейност се ръководи от закона, а разпоредбата на чл. 102а ГПК предвижда, че съдът издава актовете и извършва всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма при условията на ЗСВ, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин. Системата напълно изключва този друг начин, но за сметка на това отново в нарушение на ал. 4 на същата разпоредба издаден в електронна форма акт на съда се възпроизвежда на хартиен носител, който има значение на официален препис, но се подписва от съдиите, постановили акта, като оригинал, а не се заверява от служител, овластен от ръководителя на съответния съд. И тогава възниква въпросът кой е „по-главният оригинал“ – поредно абсурдно положение.“

Коментар: Съгласно ТС на Възложителя и одобрените от ПВСС работни процеси съдебните актове се подписват в ЕИСС. При необходимост от полагане на подпис от страни по дела (при споразуменията) е предвидена възможност за присъединяване на сканирани файлове с положен на хартиен носител подпис на лице, което не е предвидено да е потребител на системата. Следва да се вземат предвид и разпоредбите на чл.33, ал. 7 и 8 от НПК, както и чл. 102а от ГПК и предвидените хипотези в тях. ЕИСС не ограничава официалният препис да е заверен от съдиите, постановили акта, или с други думи, това може да бъде и служител, което съответства и на разпоредбата на чл. 360 з от ЗСВ.

„Новите разпоредби на чл. 33, ал. 7 и 8, чл. 55, ал. 1, чл. 75, чл. 79, чл. 82, ал. 1, чл. 87, ал. 1, чл. 90, ал. 1, чл. 149, ал. 3, чл. 178, ал. 8-10, чл. 180, ал. 8 и 9, чл. 209, ал. 2, чл. 247, чл. 247а, чл. 310, ал. 1, чл. 311, ал. 2, чл. 320, чл. 322, чл. 340, ал. 2, чл. 350, ал. 3 и 4, чл. 351, ал. 3 и 4 и чл. 375 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) не отменят досегашната писмена форма на съдебните актове, а с предвидените законодателни промени се предвижда само една **допълнителна възможност** за осъществяване на процесуални действия и в електронна форма. Затова и с новия чл. 247, чл. 1 НПК изрично се предвижда, че електронно дело се образува едва с поставяне на началото на съдебното производство като самостоятелна фаза от наказателния процес, а не с образуване на отделно съдебно дело пред конкретен съд. Когато не е образувано електронно дело още от самото начало на производството, съдебните актове по чл. 33 НПК, включително и присъдите, не могат да имат друга форма, различна от тази, по която се провежда съответното наказателно производство. Недопустимо е процесуално изготвените документи в съдебна фаза от наказателното производство да имат различна форма – в една част делото да бъде на хартиен носител, а само съдебните актове (вкл. и присъдите) да бъдат в електронна среда. Това разкъсва единството на наказателното производство и прави невъзможно запознаването на страните с делото – те нямат достъп до ЕИСС. Но, разбира се, и тези „подробности“ са се оказали пренебрегнати за разрешаване от „специалистите“, изготвили програмата, независимо че разпоредбата на чл. 360з от ЗСВ изисква само при извършване на процесуално действие, което поставя началото на **отделно** производство, да се образува електронно дело в информационната система на органа на съдебната власт, а не и когато производството не е започнало в електронна среда и то е единно, но продължава да се развива пред по-горна съдебна инстанция.“

Коментар: Некоректен коментар. Страните нямат достъп до делата в ЕИСС. Достъпът до съдебни дела се осъществява посредством потребителски достъп в ЕПЕП. Независимо дали делото е електронно или съдържа дигитализирани документи, при автоматизираното публикуване на делата от ЕИСС в ЕПЕП, достъпът до дело на страна, която е получила съответния достъп, чрез решение на съдията-докладчик, е гарантирано.

„Поради недостатъците в програмата е наложително електронните подписи, когато съдиите са трима, да се полагат едновременно и въпреки това е възможно единият от трите подписа да

„изчезне“, да „се счупи“ без обяснение от авторите на програмата защо това се случва, как да се поправи и къде „е отишъл“ вече положеният електронен подпис. Простото действие за подписване на готов съдебен акт без **програмата изисква няколко секунди**, но за сметка на това в програмата, при необходимостта да се подпишат електронно трима съдии, действието отнема най-малко половин работен ден. Съвсем неизяснен пък остава въпросът как цялата тази процедура се осъществява при наличието и на съдебни заседатели в състава.“

Коментар: Подписването на съдебен акт в ЕИСС е процес, който не изисква съдиите от състава да са едновременно на едно място, подписването може да е дистанционно и евентуално разминаване във времето при подписване от повече от 1 съдия е организационен, а не технологичен казус. По отношение на подписването от съдебни заседатели, от 30.06.2021 г. успешно функционира новата функционалност за подписване с КЕП на актове от съдебни заседатели, изцяло в съответствие с процесуалните закони.

„Именно специалистите, изготвили програмата, са „разпоредили“, че по отношение текста на подписан, но необявен акт е невъзможно да бъде извършена техническа корекция от съда, като това е позволено само на „наблюдаващите специалисти“ и поправка може да се извърши само ако те – които не са част от съдебния състав, постановил акта, и въобще от съдебната система, разрешат корекцията да бъде извършена, при това след отправяне на специална електронна молба.“

Коментар: Разработчикът на ИС не изпълнява никакви действия в софтуерния продукт, който освен това е само инструмент за управление на работни процеси. Създателят на съдържанието на съдебния акт и членовете на съдебния състав може да извършват корекции в съдържанието на не постановения съдебен акт. Това става чрез специалната функция за съгласуване на съдебните актове, до която достъп имат само и единствено членовете на съдебния състав. Разработчикът не изпълнява електронни молби. Дейността на разработчика е ясно регламентирана в условията на гаранционната поддръжка.

„За авторите на програмата очевидно не съществува разпоредбата на чл. 246 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), според която само след като обяви решението по делото, съдът не може сам да го отмени или измени. Тази програма е забранила по същество и приложението на чл. 247 и чл. 248 ГПК, които допускат поправка на фактическа грешка, допълване или тълкуване на вече постановен съдебен акт. При действието на ЕИСС, ако страната поиска поправка, допълване или тълкуване на вече постановения акт, ще получи и ново електронно дело, за да може отново всички да си „поставят множество задачи“, а не бързо да бъде постановена исканата корекция. Ако в досега действащите програми това ставаше с една стъпка, то новата система изисква множество такива: „задача“, „приеми задачата“, „разгледай задачата“, „нова задача“, „потвърди“ и т.н., което безспорно е ненужно и даже абсурдно. И всичко това е вярно дори само за една-единствена задача, а ако в рамките на деня те са повече, няма как да стигне времето на изпълняващия за изпълнението им в рамките на един работен ден по причини, които нямат нищо общо с правото и с личните му технически и юридически познания. Така единната информационна система се оказва „господар“ на процеса.“

Коментар: Некоректно твърдение. Поправка на явна (очевидна) фактическа грешка в ЕИСС се отразява чрез създаване на нов акт, за което не се създава ново електронно дело. Задачите в ЕИСС са реализирани изцяло в съответствие с ТС и одобрените от ПВСС работни процеси. Задачите са основния инструмент за „движение“ на електронно дело.

„Съществува неписана забрана от същите тези създатели на програмата да се спазват и други разпоредби на ГПК, като например тази на чл. 213 ГПК, предвиждаща възможността да се обединяват дела за общо разглеждане. Ако делото бъде изпратено в друга инстанция за отстраняване на административни пропуски, при връщането му обратно системата изисква да се образува ново дело, да се разпредели отново на съответен състав, без при това по първото дело да е издаден какъвто и да било правораздавателен акт, пак в нарушение на законова разпоредба – чл. 360п 3СВ (в сила от 10.02.2017 г.), предвиждаща при обявяване на последващ акт, който е свързан с предходен акт на същия орган, връзката между двата акта да се отрази в регистъра, а не изкуствено да се създават множество нови дела.“

Коментар: Категорично невярно твърдение. Няма функционалност в ЕИСС, която да ограничава спазването на тази разпоредба, напротив прилагането ѝ зависи само и единствено от решението и действията на потребителя и делото може да се разглежда и да бъде разпределено отново на съответния състав.

„Системата не позволява също така да се проследи какви видове дела по съответния текст на даден закон са постъпили в съда, да се проследи дали по отношение на дадена страна има образувани и други дела, както и да се проследят постъпили „сери“ дела в даден съд, с оглед изискването за точно и еднакво разрешаване на сходни спорове (чл. 124 КРБ). Тази „прогресивна“ програма не отчита и натовареността на отделните колегии, отделения, състави и съдии и е пречка да се постигне равномерна натовареност на съдиите (докато в досегашните програми, макар и несвършени, това е възможно).“

Коментар: ЕИСС предоставя възможност за т.нар. индексирание на съдебни актове по текст от нормативен документ. По този индекс, както и по всички останали атрибути на делото (напр. шифър, вид дело, страна) впоследствие може да се търси. Равномерната натовареност се постига чрез автоматично случайно разпределение на делата в съответните групи на съда. Следва да се има предвид, че ПОНС не се прилагат за ВКС, а те са основната предпоставка за изчисляване на действителната натовареност по делата.

„Напълно неясно е и защо в системата са поставени в отделни стъпки мотивите и диспозитивът на иначе единния и неделим съдебен акт, в нарушение на всички процесуални принципи.“

Коментар: Съдебният акт в електронна форма е единен и неделим документ. Няма отделни стъпки за изготвяне на съдебен акт. Вероятно авторът визира логически обособените секции на съдебния акт в текстовия редактор, което е само визуално средство за презентиране на съдебния акт в потребителския интерфейс.

„Без да се следва никаква логическа последователност, написана саморъчно молба от страна по делото до съда, като се сканира, поставя началото на множество задачи към служители и съдии в т.нар. единна система, след което на страната отново трябва да се изпрати хартиен документ, като при това десетки служители в продължение на часове са работили „задачи“ в единната система по една-единствена молба, което излишно ги натоварва и намалява ефективността на тяхната работа, а и създава усещането, че процесът се забавя умишлено.“

Коментар: Създаването на множество задачи е резултат от потребителски действия, а не наложено от системата или автоматично събитие. Не е ясно кое налага изпращането на хартиен документ на

страната, системата не го налага/изисква, тъй като както беше посочено – не е изкуствен интелект, а освен това „работи“ с електронни документи.

„На същите тези „специалисти“ при създаването на програмата очевидно не им е било ясно, че по много от делата съдът бива сезиран със саморъчно написани молби, като например от страна с искане да се допусне безплатна правна помощ по вече образувано дело, но в ЕИСС ще се постави начало на ново такова, след което съдии и служители, като направят стотици „стъпки“, отваряйки и затваряйки различни „страници“ в системата, приемайки и изпращайки си „задачи“ в нея, пак на хартиен носител трябва да изпратят крайния акт на Бюрото за правна помощ, откъдето отново на хартиен носител ще се върне актът, с който се посочва кой адвокат е определен за осъществяване на правната помощ, и пак след множество „задачи“ този адвокат евентуално ще се окаже пълномощник на страната, но по ново електронно дело.“

Коментар: Вероятно авторът не е запознат, но в ЕИСС е разработена възможност за интеграция посредством уеб услуга със системата на НБПП. За всеобщо съжаление, към настоящият момент връзка с тази система не е възможна, като причината не е в ЕИСС, тъй като тя е готова. За образуването на ново електронно дело, аналогично на горните коментари, ЕИСС не налага образуване на ново дело и ако това е сторено, то това е резултат от решение и действия на съответния потребител.

„И всичко това при ясната разпоредба на чл. 360ж ЗСВ, според която изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, се въвеждат в информационната система на органите на съдебната власт чрез снемане на електронен образ във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им, като пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания оригинал, както и на въведената електронна информация, се удостоверяват от служители, определени от административния ръководител на органа на съдебната власт, като удостоверяването се извършва **чрез полагане на подпис на служителя върху хартиения носител**, а на въведените електронни образи – чрез подписването им с електронен подпис на служителя, т.е. видно е, че законът предполага всичко това да представлява една „стъпка“ в информационната система, а не десетки и дори стотици „програмни задачи“, водещи до образуването на множество изкуствено създадени дела.“

Коментар: Тази функционалност е налична в ЕИСС и всички подадени на хартиен носител документ, след снемането им и заверката им с електронен подпис може да се въведат в ЕИСС. Необходимо е уточнение, че стъпките са системно понятие, което е характеристика на програмния продукт, но законът не указва едно процесуално действие в колко технологични стъпки при управление на ел. дело да бъде извършено. Още повече, че дейността на магистратите е правораздавателна, която не може и не следва да се ограничава от технологични изисквания.

„Изготвянето и изпращането на съобщения и призовки до страните, издаването на удостоверения, съпроводителни писма и особено издаването на преписи от приложени по делото документи изисква служителите да си създават множество „задачи“, да си ги „приемат и изпълняват“, да „поставят задача и на съдията“ – да разпорежи или откаже издаването им, и едва след няколко дни или дори седмици евентуално да се предостави поисканият документ на страната, отново на хартия, тъй като **за нея не съществува законово задължение да посочи и въобще да разполага с електронен адрес.**“

Коментар: Както беше посочено, задачите са основният инструмент за управление на ел. дело. При липсата на хартия, ако съдебните служители и магистрати предпочитат, може да осъществяват

комуникацията както и до момента, въпреки наличието на хартиени папки – по телефон, имейл и други средства. С други думи, ЕИСС не налага използването на задачи, свързани с администриране на делото, а предоставя възможност – технически инструмент за това. Оперативността при използването им е организационен въпрос и до известна степен технически възможности на съответния потребител.

*„Не е съобразено и обстоятелството, че в НПК е регламентирано, че връчването на призовки, съобщения и книжа на обвиняем и на защитник в съдебната фаза може да се извършва по електронен път с тяхно съгласие, когато са посочили електронни адреси, а съгласието може да бъде оттеглено по всяко време, т.е. отново **липсва задължително електронно призоваване и съобщаване.**“*

Коментар: Невярно твърдение. Електронното призоваване и съобщаване се осъществява от Системата за електронно призоваване и съобщаване към Единния портал за електронно правосъдие, с която ЕИСС има функционираща функционалност.

*„И, разбира се, отново е пренебрегната законова разпоредба – чл. 360в, ал. 2 ЗСВ, предвиждаща, че **Единният портал за електронно правосъдие, а не ЕИСС** (която според чл. 360б ЗСВ е само информационна система), е тази система, чрез която се осигурява възможност за: **заявяване на извършването на удостоверителни изявления в електронна форма, извършване на процесуални действия в електронна форма, връчване на съобщения и призовки и достъп до поддържаните от органите на съдебната власт електронни дела и публични регистри.**“*

Коментар: Абсолютно сме съгласни с написаното. В този смисъл, то няма отношение към ЕИСС, защото ЕИСС е разработена да обработва получените от ЕПЕП извършени удостоверителни изявления в електронна форма, извършени процесуални действия в електронна форма, респективно да изпраща съобщения и призовки към ЕПЕП.

*„Няма обяснение защо в този случай отново се забравя какво предвижда законът – чл. 102д и 102е ГПК, а именно, че **само за постъпил електронен документ в информационната система** потвърждението се изпраща на електронния адрес за връчване на страната, както и че всички процесуални действия на страните може да се извършват в електронна форма, **освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им по друг начин** (последната възможност не съществува в ЕИСС, т.е. **съдът трябва постоянно да нарушава закона „по заповед“ на авторите на програмата и със съгласието на възложителя.**“*

Коментар: Съгласно чл. 360в, ал. 2 единствена и единна точка за извършване на удостоверителни изявления и процесуални действия в електронна форма е Единния портал за електронно правосъдие. Коментарът е нерелевантен към ЕИСС.

*„Недопустимо е между кориците на хартиено дело да липсва постановената присъда на хартиен носител, носеща подписите на съдебния състав, а да бъде поставен документ от електронния вариант на въведена в ЕИСС присъда. **Липсата на саморъчно подписан съдебен акт по хартиено дело представлява съществено процесуално нарушение по чл. 348, ал. 3, т. 2 НПК.**“*

Коментар: Няма отношение към ЕИСС. Въпросът за съществуване на хартиена папка и електронен съдебен акт е юридически и организационен, а не технологичен. Отново подчертаваме, ЕИСС „работи“ с електронни и дигитализирани документи.

„Няма отговор и на въпроса, след като един акт е създаден и обявен като електронен документ (след многодневно „създаване на задачи“ в системата, вместо да се извършва дейност по правораздаване) бъде връчен на страната на хартиен носител, защото тя не е длъжна да посочи електронен адрес, от кой момент следва да се приеме, че последната е получила документа, като е ноторно известно, че пропускането на някои срокове води до загубване на права.“

Коментар: Поставеният въпрос е юридически, а не технологичен. Определянето на срокове е предмет на процесуалните закони, в ЕИСС само се залагат изисквания на база разписаното в процесуалните закони.

„Авторите на програмата са пропуснали да съобразят и разпоредбата на чл. 150 ГПК (идентична по съдържание разпоредба има и в НПК – чл. 311), според която за разглеждането на делото се съставя протокол, в който се вписват мястото и времето на заседанието, съставът на съда, името на секретаря, явилите се страни и техните представители, същността на изявленията, исканията и изказванията на страните, представените писмени доказателства, показанията на свидетелите и на другите лица по делото и констатациите и определенията на съда, протоколът се съставя под диктовката на председателя, като се предоставя на разположение на страните в тридневен срок от заседанието и се подписва от председателя и от секретаря, т.е. **няма как да има характеристика на електронен документ** по смисъла на Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги и следва логичният въпрос – защо тогава ще се подписва с електронен подпис.“

Коментар: Именно в чл. 311, ал. 2 е записано „Протоколът за съдебното заседание се изготвя в единната информационна система на съдилищата, като се подписва с квалифициран електронен подпис от председателя и от съдебния секретар.“. В чл. 150 ГПК не е упомената формата на протокола и няма изрична забрана той да е в електронна форма. Нещо повече в одобрените от ПВСС работни процеси е предвидено подписването му с електронен подпис.

„В програмата са пренебрегнали и разпоредбата на чл. 234 ГПК, според която за всяка спогодба, която не противоречи на закона и на добрите нрави, се съставя протокол, който се одобрява от съда и се подписва от него и от страните, като съдебната спогодба има значението на влязло в сила решение и не подлежи на обжалване пред по-горен съд. Това право на страните отново е напълно „заличено“ от процеса по силата на ЕИСС, тъй като за програмата не съществува съдебният протокол, който се изготвя в залата на хартиен носител, а **и страните нямат задължение да се явят „въоръжени“ с електронен подпис в съдебно заседание**. Същите проблеми възникват и при приложението на разпоредбата на чл. 382 НПК, т.е. при одобряване на споразумение от наказателния съд, с което се прекратява производството по делото.“

Коментар: Невярно твърдение. Такава възможност е предвидена и функционалността е налична в ЕИСС.

„При следване на задачите в ЕИСС по същество **не може да се проведе и производство по определяне на срок при бавност** – чл. 255 – 257 ГПК, тъй като страната, която сезира съда, не е длъжна да извършва това процесуално действие чрез електронен документ, нито пък е предвидено как молбата ѝ да бъде разгледана от по-горния съд.“

Коментар: ЕИСС не ограничава правата на гражданите да могат да подадат молба в писмена форма на хартиен носител. Въпросът не е технологичен.

„В ЕИСС съществува опция за издаване на електронен изпълнителен лист, като изработилите я специалисти изобщо не са се съобразили с факта, че съобразно действащите процесуални права електронна система за съдебно изпълнение все още не съществува и изпълнителният лист следва да бъде издаден на хартиен носител в единствен екземпляр (чл. 408, чл. 409, ал. 1, чл. 416 и чл. 418, ал. 2 и 5 ГПК). Предоставеният за ползване на съдебната власт продукт отново не се интересува от законовото изискване правото на принудително изпълнение да се удостоверява пред изпълнителния орган с изпълнителен лист на хартиен носител (чл. 426, ал. 1 и чл. 428, ал. 1 ГПК).“

Коментар: ЕИСС е реализирана съгласно изискванията на ТС на Възложителя, съгласно които е предвидена интеграция с Единна информационна система на съдебното изпълнение (ИССИ) на Министерство на правосъдието, за която нямаме информация да е в продукционна реална експлоатация и към настоящия момент.

„Във ВКС системата изобщо не отчита необходимостта по всяко време да могат да се проследят влезлите в сила съдебни актове на други състави по ключови думи, което не позволява проследяването и уеднаквяването на практиката и в частност проследяването на постановените решения по чл. 290 ГПК, с които вече е дадено разрешение по редица въпроси, а това е необходимо, за да се прецени дали дадено обжалвано въззивно решение да бъде допуснато до касационен контрол. При това, ако дадено дело бъде допуснато до касационен контрол, съдията-докладчик, вместо да използва същото време за работа по повече дела, отново трябва „да стане програмист“ и да си „създаде задача“ – как вече приключило според системата дело (тъй като по него има постановен акт – определение за допускане до касация) да бъде „съживено“, за да може да се отрази в същата тази „свършена система“, че ще бъде проведено открито съдебно заседание, като след провеждането му и след множество нови „задачи“ на съдията да се позволи да качи и съдебния протокол, подписан отново и с електронен подпис, и на хартия, а като делото бъде решено по същество, да бъде обявен и крайният акт, отново след продължителна „разходка“ в системата между съдии и служители.“

Коментар: Невярно твърдение. В ЕИСС има функционалност за търсене по ключови думи/изрази и нормативни текстове, за преглед на съдебни актове на други състави с цел уеднаквяване на практиката. Непознаването на продукта и неизползването на пълните му функционалности води до твърденията, посочени по-горе.

„Налице е безпорядък и във връзка с виртуалното създаване на закрити заседания и прогнозни часове за тяхното провеждане (напълно ненужни в работата на съда). Съществува неяснота по формирането на съдебните състави за закритите заседания в наказателна колегия предвид спецификата на произнасянето по тях. „

Коментар: Създаване на закрити заседания с дата и час е способ за управление на достъпа до дела. При смяна на съдебен състав по дело, това е механизъм за осигуряване на възможност за проследяване кой състав с кой акт се е произнесъл. Формирането на съставите за произнасяне в закрити заседания се определят чрез използване на функционалността календар на заседанията за Наказателна колегия. Според заседателната дата се определя и състава по делото (функционалността е реализирана в рамките на заявка за промяна №1, която функционира заедно с функционалността по заявка за промяна №2).

„Липсва яснота по механизма за създаване и обявяване на някои актове по движение на делата, но и на такива, свързани с решаване на делата по същество.“

Коментар: Механизмът за създаване на актове, ако се има предвид технологичното понятие е универсален, няма разлика в процесен аспект при актове по движение на делата, и такива, свързани с решаване на делата по същество

„Няма и яснота по отношение на това как ВКС ще образува съответни дела и ще се произнася при вземане на решения от Пленума (например за да се даде становище по дело на Конституционния съд), по тълкувателните си дела (дейност, която е от съществено значение за уеднаквяване на практиката), нито по дела, изискващи образуване на смесени състави съобразно разпоредбата на чл. 63, ал. 9 ЗСВ със съдии от Върховния административен съд (ВАС) които, за тяхна голяма радост и за радост на страните по административни дела, не са част от тази напълно непригодна за работа система, като последната (отново в противоречие със закона) не допуска като възможност да последните да бъдат „включени“ в състава, който ще разгледа спора, по който е образувано дело по спор за подведомственост във ВКС.“

Коментар: ЕИСС е създадена за осъществяване на правораздавателна дейност. Тълкувателната дейност на ВКС е изцяло извън обхвата на проекта. Няма пречки ВКС да продължи да извършва тази дейност, както и до момента. По отношение на смесените състави със съдии от ВАС, само за 3 седмици, в които екип на разработчика беше на място във ВКС, бяха образувани и разпределени успешно 2 съдебни дела за разглеждане от смесени състави на ВКС и ВАС. Подписването на съдебните актове от съдии от ВАС по нищо не се различава с начина на работа със системата от съдиите на ВКС.

„Буди пълно недоумение и фактът, че дела, които не са започнали като електронни – за отмяна на арбитражни решения по Закона за международния търговски арбитраж, по дисциплинарни производства по Закона за частните съдебни изпълнители и по вписвания по Закона за адвокатурата, внезапно ще се трансформират в електронни такива пред ВКС, но, разбира се, по тези проблеми авторите на тази „иновационна“ система отново мълчат, при това при наличието на съществуваща разпоредба в чл. 360з, ал. 2 ЗСВ (в сила от 31.12.2020 г.), съгласно която електронното дело е съвкупност от свързани електронни записи в информационната система на органа на съдебната власт, а не и на други органи, извън тази власт.“

Коментар: Именно текста „информационната система на органа на съдебната власт, а не и на други органи, извън тази власт.“ показва ясно, че електронното дело е създадено в рамките на дейността на съда при извършване на процесуалните действия. В този смисъл ЕИСС няма контрол над действия на други органи, които извършват своите действия по закон в други информационни системи.

„Но за сметка на това готов и подписан съдебен акт на хартиен носител може да не бъде обявен в ЕИСС, поради множеството „грешки“ в системата, свързани с подписването му с електронни подписи.“

Коментар: Следва да се вземат предвид и разпоредбите на чл.33, ал. 7 и 8 от НПК, както и чл. 102а от ГПК и предвидените хипотези в тях.

„Налице е съществено несъответствие на основни положения в системата с актуалната законова рамка. Липсва ясен алгоритъм за подписване на актове, по които има особено мнение, както и хипотеза, при която докладчикът е на особено мнение и на основание чл. 33, ал. 5 НПК мотивите се изготвят от друг член на състава. Още по-голям хаос създава иначе лесното и бързо за осъществяване процесуално действие по отвод на член от състава от разглеждането на конкретно дело.“

Коментар: Некоректен коментар. Функционалността за отразяване на особено мнение и възможността за изготвяне на мотивите от друг член на състав е налична от първата версия на ЕИСС, внедрена в първия пилотен съд. Тази функционалност е представяна многократно по време на проведените обучения във ВКС.

„Възникват множество затруднения и при насрочването на делата от председателите на отделения, тъй като при подписване на разпореждането за насрочване „задачата“ не се приключва сама, а и при това няма удобен достъп до календар с графика на заседанията.“

Коментар: Задачата се приключва с насрочване на заседанието, едва когато заседанието е отразено в календара на отделението. Достъпът до календара с графика на заседанията е осигурен през функционалния екран за изготвяне на разпореждане и през менюто на системата.

„Не следва да се подценява и обстоятелството, че въведените бланки са некомпетентно изготвени и например дело, образувано по молба за отмяна, се отразява като касационно такова (т.е. производствата по чл. 303 и сл. ГПК не съществуват към настоящия момент в ЕИСС), изписват се главни букви там, където трябва да са малки, и др., като това са само някои от потвържденията, че тази система е изградена изцяло в разрез с изискванията на устройствените и процесуални закони, регулиращи съдебната система.“

Коментар: По отношение на бланките – Бланките се предоставят от съдилищата, в случая бланките са предоставени от ВКС и ако се търси компетентност при изготвянето им, то тя не касае информационната система.

По отношение на делата по чл. 303 и сл. ГПК – При справка в ЕПЕП, ЦССРД и ЦУБИПСА може да се установи, че и преди въвеждането на ЕИСС във ВКС делата по чл. 303 и сл. ГПК са образувани като касационни. Възможността за образуване на дело по чл. 303 и сл. ГПК е налична в ЕИСС и в момента.

В процесуалните закони няма изрично изискване кои думи следва да бъдат изписани в малки и кои с големи букви. Освен всичко останало, въвеждането и изписването на думите в информационната система е зависимо от потребителско действие – накратко – както се въведе, така ще се види.

„Сериозни проблеми има и при форматирането: разместване на текста; прекалено големи разстояния между редовете; при поставяне на текст се появяват символи („-“, „X“), както и интервали между отделните букви, които не са нанасяни на текстовия редактор от съответния служител, но се визуализират при пренасянето (поставянето) им от текстовия редактор WORD в ЕИСС дори и в случаите, в които е избрана опцията „запазване на форматирането“. Поради непригодността на програмата при пренасянето на текста от текстовия редактор WORD в ЕИСС се появяват и странни и недопустими за официален текст символи като „□“, каквито не са използвани в създадения от съдията текст.“

Коментар: Съгласно одобрените от ПВСС работни процеси – съдебните актове се изготвят в ЕИСС. Съгласно чл. 33, ал. 7 от НПК „Съдебните актове се изготвят като електронен документ в единната информационна система на съдилищата и се подписват с квалифициран електронен подпис.“; съгласно чл. 311, ал.2 също от НПК „Протоколът за съдебното заседание се изготвя в единната информационна система на съдилищата, като се подписва с квалифициран електронен подпис от председателя и от съдебния секретар.“. ЕИСС разполага с вграден текстов редактор за изготвяне на съдебни актове директно вътре в системата. Констатациите са нерелевантни, тъй като се касае за прехвърляне на

текстове от външни неясно как форматиранни файлове. Практика на съдилищата е да изготвят актовете извън системата, в друг програмен продукт, често стара, неактуална версия на този продукт.

„За изпълнение разпоредбата на чл. 360л ЗСВ (в сила от 09.08.2016 г.), която следва да е добре известна на авторите на системата, предвиждаща органите на съдебната власт да обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условия на оперативна съвместимост и информационна сигурност, не съществува дори и намек в одобрената от ВСС към момента ЕИСС.“

Коментар: Интеграциите и трансферните протоколи за обмен на данни и документи с други органи на съдебната власт са реализирани съгласувано между страните – ВСС, като Възложител на ЕИСС от една страна и от друга, съответния ОСВ, според възможностите за интеграция и готовността на съответната външна за ЕИСС система. Чл. 360л. (Нов - ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 09.08.2016 г.) (1) Органите на съдебната власт обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условия на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(2) Органите на съдебната власт са длъжни да използват единни стандарти и правила, определени в наредбата по чл. 360е, ал. 1, установяващи технологични и функционални параметри, които се поддържат от информационните им системи за постигане на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(3) Изискванията за оперативна съвместимост и информационна сигурност, включително изискванията за интерфейси, стандарти за обмен, формати на предаваните електронни документи и начинът на обмен, се определят с наредбата по чл. 360е, ал. 1.

Неясно е защо се цитира именно Наредба № 5 за Организацията и реда за водене, съхраняване и достъп до електронните дела и начина на съхраняване на доказателствата и доказателствените средства по делата, както и вътрешния оборот и съхраняването на друга информация, обработвана от съдебната администрация на ВСС след като именно авторите на посоченото становище не са съгласни с разпоредбите ѝ и по-специално с чл. 46.

Чл. 46. (1) След окончателното му изготвяне електронният документ се регистрира в информационната система на органа на съдебната власт чрез създаването на уникален регистров номер по чл. 22, ал. 1, т. 6 или 7.

(2) Генерираният при регистрацията по ал. 1 уникален регистров номер се въвежда в съдържанието на електронния документ му преди подписването.

(3) Електронният документ се подписва с електронен подпис съгласно изискванията на правилника по чл. 360к от Закона за съдебната власт.

ЕИСС е напълно съобразена с цитираната разпоредба на ЗСВ в чл.360л и чл.360е и обмена на данни и дела между инстанциите е реализиран чрез модул Отразяване на движението на дела между съдилищата. Всички въведени данни и документи при обжалване на делото на по-горна инстанция или връщане на резултат от инстанционна проверка, се изпращат автоматизирано към съответния съд.

„Така разработената система не позволява и на адвокатите да правят справки по делата, освен със заявка по всяко отделно дело, която трябва да бъде одобрена от съдия със „задача“ в системата, отново с множество стъпки, въпреки разпоредбата на чл. 31, ал. 1 от Закона за

адвокатурата, регламентираща достъп на адвоката до всички дела, само въз основа на качеството му адвокат, удостоверено чрез представяне на съответна карта.“

Коментар: Коментарът касае изцяло ЕПЕП. В ЕИСС само се отразява действие регистриране на заявление произнасяне на съдията по него, а достъпът е регламентиран в Правила за достъп до електронни съдебни дела в Единния портал за електронно правосъдие.

ЕИСС е затворена информационна система, до която достъп имат само съдебни служители, магистрати и съдебни заседатели. Достъпът на лица и адвокати до дела се осъществява през ЕПЕП, в който има ясно определени Правила за достъп до електронни съдебни дела в единния портал за електронно правосъдие и се подчиняват на изискванията за това, описани в Раздел II, т.4.

Да се твърди, че по някакъв начин чрез въвеждането на ЕИСС са ограничени правата на адвокатите за справки по дела е абсолютно невярно твърдение и цели да приобщи незапознатите с организацията и работата на съдилищата, отделно и на правната норма.

Напротив, чрез въвеждането на ЕИСС се отнема правото на съдебни служители по тяхно усмотрение или по преценка на съдия да публикуват данни/документи в електронната папка на делата, а всичко се изпраща автоматично веднага в електронната папка. ЕИСС не дава възможност за контрол от страна на съдебни служители по отношение на публикуването на данни в ЕПЕП, връзката е автоматизирана и организирана система-система.

„За страна по делото пък създателите на програмата са изключили възможността да се справи, ако не е софтуерен специалист. Участващите в наказателното производство страни дори нямат достъп до ЕИСС и техните права са сериозно накърнени, независимо че чл. 360р и чл. 360с ЗСВ изискват обявяването да се извършва чрез последователното въвеждане в регистъра на съдържащите се в съответния акт данни, като достъп до обявените в регистъра актове имат участниците в производството и оправомощени от тях или по закон лица. Съгласно чл. 122, ал. 1 КРБ физическите и юридическите лица имат право на защита във всички стадии на процеса. Правото на защита се упражнява по ред, определен със закон, като правото на защита, в частност правото на достъп до съд, обаче няма абстрактно съдържание. Конституцията изрично го свързва с накърняването на субективни права и законни интереси. Ако от стесняването на правните възможности спрямо определени участници в съдебното производство произтича засягане на техните права и законни интереси, може да се постави и въпросът за неоправдано ограничаване на конституционните им права. Нарушаването на процесуалните права на участниците в наказателния процес представлява също така и основание за отмяна на съдебния акт и връщане на делото за отстраняване на нарушението – чл. 348, ал. 3, т. 1 НПК.“

Коментар: Некоректен коментар. ЕИСС е затворена система, предназначена за магистрати, съдебни служители и призовкари. Страни по дела (адвокати ФЛ и ЮЛ) и нямат достъп до ЕИСС. Достъпът до дела става само през ЕПЕП. Аналогичен е и коментарът по отношение на регистъра на актовете на съдилищата, който се достъпва в ЦУБИПСА. В този смисъл, неясно защо се говори за ограничаване на правата на гражданите, при условие, че ЕИСС публикува всички актове автоматизирано и в двете платформи.

Страни по делото и участващите в наказателното производство страни дори не е мислено да имат достъп до ЕИСС под никаква форма. Както вече по-горе посочихме, достъпът до делата е през ЕПЕП и никога и под никаква форма не е ставало въпрос ЕИСС да бъде публично достъпна информационна

система. В този случай не считаме, че по някакъв начин са засегнати правата и законните интереси на която и да е страна.

„Неясно кой „специалист“ е решил, че ролята на съдията е да работи с „програмни продукти“, да създава и изпълнява електронни „задачи“, да следи за наличие на „знаменца“ и други странни знаци в компютъра си ежеминутно, вместо да изпълнява служебните си задължения, възложени му от Конституцията и ЗСВ, а именно да правораздава. На практика в тежест на съдии и служители се възлагат нови технически задължения, което сериозно затруднява правораздавателната дейност, изискваща да се прилагат точно законите и да се осигуряват правни гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите.“

Коментар: За нас не става ясно досега с какво е работил съдията, защото дори и продуктите на Microsoft, които се цитират в становището са „програмен продукт“. Цитираните задачи, освен че са обект на техническите спецификации на Възложителя са залегнали и в Наредба № 5 за Организацията и реда за водене, съхраняване и достъп до електронните дела и начина на съхраняване на доказателствата и доказателствените средства по делата, както и вътрешния оборот и съхраняването на друга информация, обработвана от съдебната администрация, Раздел II и Раздел III и ние като изпълнител сме длъжни по задание да се съобразим с изискванията и сме ги изпълнили надлежно. Всички останали цитирани „знаменца“ и други странни знаци, предполагаме са функционалностите на ЕИСС, които напомнят на потребителя на необходимост от предприемане на действия като например – наличие на разпределено към него дело, изготвен акт, очакващ подпис, изпратени призовки, върнати призовки и други, подпомагащи процеса по правораздаване.

„Не на последно място, така създаденият софтуер е некачествен, трова, блокира работата на компютрите и ако в периода, в който съдията изготвя акта си, същият има нужда да ползва правно-информационна система, това не му е „позволено“ от създателите на програмата, защото „свършената“ ЕИСС се изключва и след като съдията е прочел релевантните текстове от закона и съдебната практика, трябва отново с поредица от стъпки да се върне към изготвяния акт.“

Коментар: На място в периода 01.06.2021 г. след възобновяване образуването на ела в ЕИСС, разработчикът е бил свидетел на бавна работа на компютърната техника на ВКС. Служители изказваха становище, че техниката, с която разполагат съдебни служители и магистрати е остаряла и бавна. В този случай, не може да се твърди, че проблемът е породен от бавна работа на ЕИСС. Проблемът е организационно-технически и локален.

„При това всички опити от страна на съдии от всички инстанции да посочат на ВСС проблемите и да потърсят помощ същите да бъдат разрешени преди въвеждането в действие на системата, за да не се намалява бързината и влошава качеството на правосъдието и да не се накърняват правата на страните, са подминавани с обяснението, че системата в бъдеще щяла да бъде подобрена. Само че колегите юристи от ВСС очевидно са забравили, че Законът за задълженията и договорите в разпоредбата на чл. 265, ал. 2 предвижда, че ако при извършване на работата изпълнителят се е отклонил от поръчката и ако отклонението от поръчката или недостатъците са толкова съществени, че работата е негодна за нейното договорно или обикновено предназначение, поръчващият може да развали договора, а не необосновано да оправдава изпълнителя за неизпълнението му с абсурдния аргумент че изработеното щяло да стане „полезно“ след време. Лишено от каквато и да било опора в закона е и решението на ВСС при отстраняването на така наречените „грешки“ изпълнителят да бъде „поканен“ отново, като необосновано дори му бъде заплатено допълнително възнаграждение за това, че самият той очевидно не е изпълнил качествено възложената му работа.“

Коментар: Представители на ВКС са участвали в екипа по проекта от неговото начало и са участвали с консултативна роля по време на аналитичните дейности, изготвяне на работните процеси и реинженеринг на процесите, като в този период не са отправени забележки, коментари и предложения от тяхна страна. Същевременно, при обсъждането от ПВСС на ключови етапи от развитието на проекта, а именно – одобряване на оптимизирани работни процеси, които са основа за изготвяне на системния проект, изготвеният системен проект и пилотното внедряване на ЕИСС не са отправени коментари и забележки отново. Едва при внедряването на ЕИСС във ВКС, съдиите от ВКС констатирали известни според тях несъответствия, които и към днешна дата продължават да се променят, допълват, разширяват и да се „появяват“ нови процеси, изключения и особености при работата на ВКС, за съществуването на които дори определени служители на ВКС признават, че не са знаели.

Твърдението, че на Изпълнителя е допълнително заплатено е абсолютно невярно и това е неоспоримо доказуемо от наличните документи във ВСС. Подобни твърдения бяха нееднократно изказвани от съдии от ВКС и по време на демонстрациите и обученията, които не почиват на никакви факти. Проектът и документацията по него са публично достъпни, биха могли да бъдат и са обект на различни проверки от институции и органи.

„Като съзнаваме, че това е само малка част от множеството проблеми, които са пренебрегнати от възложителя и очевидно не могат да бъдат отстранени от този изпълнител, смятаме, че ЕИСС не само не води до по-бързо и качествено електронно правораздаване, но връща съдебната власт години назад – бавна, некачествена и най-вече безсмислена система, която не е подчинена на основната цел при създаването ѝ – да съдейства за извършването на цялостна реформа в съдебната система, което да доведе до по-бързо и ефективно правосъдие, а оттам и до по-пълноценно усещане за справедливост в обществото.“

Коментар: Създаването на условия за електронно правосъдие не се изчерпват с наличие на информационна система. Както беше посочено и по-горе, информационната система не е само технологично решение, тя включва и човешкия фактор, а промяната на работните процеси неминуемо е свързана с организационни промени. Без последните, всяка информационна система, колкото и иновативна и модерна да е, дори да има качества на изкуствен интелект е обречена на неуспех, а с това и така желаната съдебна реформа.

„Законът, ако не съвсем мъртъв, то поне е много сух, ако съдията не вложи макар и малка част от себе си, от своя ум, от своята личност. Не е истински съдия оня, който като автомат изпълнява своята роля на раздаване на правосъдие. Писаният, мъртъв закон, без живия, следващ развитието на живота съдия, не може да съществува. Безличното, механично правосъдие не е правосъдие“ – проф. Алфред Мартин, бележит швейцарски юрист от началото на 20-ти век.

Коментар: Без коментар – няма отношение към ЕИСС.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

1000 София,

Администрация: тел.: 02/930 49 57; факс: 02/980 76 32

ул. „Екзарх Йосиф“ № 12

Изх. № *ВСС 495/19*

Дата: *24.07.2021*

ДО
Г-Н ИВАЙЛО ФИЛИПОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
"ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ" АД
УЛ. ПАНАЙОТ ВОЛОВ № 2
ГР. СОФИЯ
e-mail: office@is-bg.net

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ФИЛИПОВ,

Във връзка с постъпило писмо от Председателя на ВКС със становището на съдии от Върховния касационен съд относно въведената от 01.06.2021 г. Единна информационна система на съдилищата във ВКС, моля в спешен порядък за информация и отговор по всички точки от становището относно спирането на ЕИСС.

Писмото ведно със становището са включени, като допълнителна точка за заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, което ще се проведе на 28.07.2021 г.

При желание от Ваша страна и решение на ПВСС, може да се включите онлайн в заседанието.

Приложение: писмо от Председателя на ВКС със становището на съдии от Върховния касационен съд.

ПРЕДСТАВЛЯВАЩ ВСС:

БОЯН МАГДАЛИНЧЕВ

